

משרד החינוך

הפיקוח על הוראת התאטרון המזכירות הפדגוגית

יחידת לימוד בנושא "שפת התיאטרון – ממחזה להצגה"

על פי המחזה "בית בובות" מאת הנריק איבסן

שיעור	נושא	מטרות
1	מבוא למחזה בית בובות מאת הנריק איבסן	תפקיד הוראות הבימוי, יתרונות וחסרונות בכתיבה מדוקדקת של הוראות בימוי, פרשנויות הבמאי.
2	מערכה ראשונה - אקספוזיציה	הכרות עם הדמויות במחזה ארגון התלמידים ל"קריאה משוחקת" של המחזה, התייחסות למיזנסצנה, תפאורה. קריאת מערכה ראשונה
3	סיכום מערכה ראשונה, "אירוניה דרמטית". הכנה לקראת המערכה השנייה.	הבהרת המושג "אירוניה דרמטית". הכנה לקראת המערכה השנייה. במחזה בית בובות, נוצרת אירוניה דרמטית כאשר הלמר מדבר על הפשע הנורא של קרוגסטאד.
4	אקספוזיציה	שהתלמיד יבין את חשיבותה של האקספוזיציה בדרמה הריאליסטית, התלמיד יתנסה בכתיבת אקספוזיציה, התלמיד יזהה את נתוני האקספוזיציה במחזה "בית הבובות"
5	מערכה שניה - הסיבוך	סיכום המערכה השנייה, קריאת המערכה וסיכום התמונות.
6	הזמן בדרמה הריאליסטית	כיצד ממומש מושג הזמן על הבמה? משמעות סמלית. הזמן ההיסטורי - התקופה בה נכתבה היצירה. תקופת השנה, זמן מוצג וזמן הצגה - מידת החפיפה בין הזמן העובר על הדמויות והזמן העובר על הצופים.
7	המערכה השלישית - ההתרה	נורה והסיפור אותו היא מספרת מתוך הדרמה. משימה: כתבו את המכתב שנורה שולחת לילדיה ובו היא מסבירה את הנסיבות שהובילו אותה להיפרד מהם.

משרד החינוך

הפיקוח על הוראת התאטרון

המזכירות הפדגוגית

8	הסיכום האלטרנטיבי	התלמידים יציעו ויביימו סיום אלטרנטיבי למחזה. דיון: כיצד שינוי הסוף משפיע על המסר? הכנה לקראת צפייה.
9	צפייה בהצגת "בית הבובות"	צפייה בהצגה: "בית הבובות" הגשת דו"ח צפייה, עם התייחסות לשינוי בין המחזה הנלמד בכיתה ובין ההצגה, הצגת 2 ביקורות שונות על ההצגה.
10	סיכום צפייה	הגשת דו"ח צפייה ודיון לגבי הפערים בפרשנויות של המחזאי ובימאי. פערים שעלו אצל התלמידים, מה היו עושים אחרת? נסחו ביקורת המתייחסת לאלמנטים התיאטראליים ולפרשנות הבימאי.

פירוט מערך השיעור בנושא הסיכום האלטרנטיבי למחזה "בית בובות"

נושא השיעור: הסיכום האלטרנטיבי ממחזה להצגה עמ' 91 – 92

מהלך השיעור

פתיחה: מספר תלמידים קוראים בכיתה את המכתבים שכתבו בשם נורה לילדיה בשיעורי הבית.

גוף השיעור: הצגת הטענה

תיאור הניסיון לשנות את הסוף במחזה בית בובות:

לאחר העלאת הבכורה של המחזה "בית בובות" בקופנהגן ב-1879, לא כל הצופים אהבו את המסר המהפכני, וחלק אף נבהל מהצעד של נורה. אלה ראו בסיכום המחזה איום של ממש על מוסד המשפחה הבורגנית. לדעתם אסור שהמרד של נורה, החושפת את השקר והזיוף שבחיי הנישואין, יוצג מעל בימות התיאטרונים. יש לשנות את הסוף. כרעיה וכאם עליה להתחרט על כוונתה לעזוב את הבית. לפיכך דרשו מאיבסן עצמו לכתוב סוף אחר, שיניח את דעתם של שומרי המוסר הבורגני.

ואיבסן כתב. משפטים ספורים בלבד המשנים לחלוטין את המחזה. הם הופכים אותו למלודרמה סרת טעם. רק פעם אחת הוצג המחזה באופן זה ומיד אחר כך אסר איבסן עצמו להציגו עם הסיכום הפאתטי.

הלמר: לזי איפוא, אבל קודם עליך לראות את ילדייך בפעם האחרונה.

נורה: תן לי ללכת! לא אראה אותם. אני לא יכולה!

הלמר: את חייבת לראות אותם! ראי אותם, הם ישנים בשלווה וללא דאגה. מחר כאשר יתעוררו יקראו לאמא, הם יהיו ללא אם!

משרד החינוך

הפיקוח על הוראת התאטרון

המזכירות הפדגוגית

נורה: (רועדת) ללא אם! (לאחר מאבק פנימי היא שומטת את התיק מידה) אה, למרות שזה חטא כלפי עצמי, אני לא אוכל לעוזבם! (היא צונחת כמעט ליד הדלת).

המסך נופך - סוף

משימה: בקבוצות של שלושה תלמידים הציעו סיום אלטרנטיבי להצגה.

פתיחת במה: לאחר צפייה בהצגות התלמידים יחולק את הטקסט ה"מתוקן" כפי שכתב הנריק איבסן בעצמו.

דין בכיתה: כיצד שינוי הסוף משפיע על המסר? כיצד כבמאים ניתן לצקת את הפרשנות האישית באמצעות המרכיבים התיאטריים בדגש על עיצוב דמויות, משחק ותפאורה?

-